

NOVINE

TRAVANJ 2004.
BROJ 12

HRVATSKE KOMORE MEDICINSKIH BIOKEMIČARA

Izvešće sa sastanka Konfederacije kliničke kemije i laboratorijske medicine (EC4) i zemalja pristupnica EU 2004.

4

Izvešća s konstituirajućih sjednica Povjerenstava

7

Obavijesti
Zanimljivosti

13

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ UREDNIŠTVA	3
IZVJEŠĆE PREDsjedNICE HKMB-a	4
IZ RADA IZVRŠNOG ODBORA	6
IZVJEŠĆA S KONSTITUIRAJUĆIH SJEDNICA POVJERENSTAVA.	7
Povjerenstvo za trajnu edukaciju	7
Povjerenstvo za stručna pitanja	8
Povjerenstvo za medicinsku etiku i deontologiju	8
Povjerenstvo za staleška pitanja	9
Povjerenstvo za ekonomska pitanja	9
Povjerenstvo za privatnu praksu.	9
SA SASTANKA VODITELJA LABORATORIJA	11
PREGLED STRUČNIH KNJIGA I ZBIRKI	12
OBAVIJESTI	13
ZANIMLJIVOSTI.	13

Poštovane kolegice i kolege!

Pred Vama se nalaze Novine naše Komore, u nešto izmijenjenom grafičkom i sadržajnom obliku od dosadašnjih, te odražavaju na neki način promjene u samom obliku i obimu rada Komore.

Koliko god je teško predvidjeti budućnost, izvjesno je ipak da će se kroz neko vrijeme ove Novine ujediniti sa Glasilom HDMB prema odlukama Izvršnog odbora HKMB i Glavnog odbora HDMB, jer su namijenjene istim čitateljima.

S prošlosti je puno jednostavnije – možemo se zahvaliti kolegici Branki Rekić da je uspijevala sastaviti i organizirati tiskanje svih dosadašnjih 11 brojeva Novina.

Zato u tom budućem razdoblju koji je neizvjestan – po trajanju, kao i da li će tiskovni oblik biti u potpunosti zamijenjen elektroničkom komunikacijom u ovim Novinama pokušat ćemo slijediti dinamiku važnih aktivnosti Komore kroz tri do četiri broja godišnje.

Izvjesno je da će se buduće aktivnosti struke usmjeravati prema standardima usvojenim u zemljama EU, a više o tome možete pročitati u tekstu predsjednice HKMB prof. dr. sc. Ane Stavljenić-Rukavina.

U ovom broju predstavljeni su novoizabrani članovi Izvršnog Odbora i svih šest povjerenstava Komore, te program rada koji su usvojili na konstituirajućim sastancima. Sve sugestije i prijedlozi svih članova Komore na program biti će korisna podrška i zato vas pozivamo da se aktivno uključite u rad. Budući da ste s mnogima od njih u neposrednom kontaktu gotovo svakodnevno svoja mišljenja i pitanja možete iznijeti i bez formaliziranja.

Isto vrijedi i za ove Novine – što više bude članaka iz svakodnevnih situacija i vaših iskustava u rješavanju problema, ovi će listovi biti zanimljiviji.

Nisu to svi pozivi.

Molimo da nam pošaljete Vaša viđenja tečajeva trajne izobrazbe, neka dobra iskustva koja ste vidjeli u radu drugih Komora mogu koristiti, bez imalo straha da će doći do preuzimanja tuđih ideja.

I još jedan poziv.

Otvaranjem web stranice Komore www.hkmb.hr omogućen je trenutačni uvid u aktivnosti Komore i bitne informacije koje ne može radi sporosti slijediti niti jedna tiskovina. Stoga pozivamo članove da je što više koriste.

U Novinama ćemo tiskati osvrte na stručne knjige koje će izlaziti iz tiska, a neposredno su povezane uz medicinsku biokemiju i autori su članovi HKMB.

Počinjemo sa osvrtom na udžbenik „Medicinsko-biokemijske smjernice“ autora: Čepelak, Dodig, Labar, Štraus. Nakon usaglašavanja tiskat ćemo integralne tekstove Pravilnika radi lakšeg snalaženja u normativnim aktima.

Pokušat ćemo pronaći koju zanimljivost za Novine da vas malo razvedri ili potakne na razmišljanje ne samo o struci.

Ako nam ne zamjerite slijedeći dobru tradiciju cehova koji su znali održati i veselice za svoje članove, u nekim od slijedećih brojeva biti će i poneka slika i karikatura.

IZVJEŠĆE SA SASTANKA KONFEDERACIJE KLINIČKE KEMIJE I LABORATORIJSKE MEDICINE (EC4) I ZEMALJA PRISTUPNICA EU 2004.

U Amsterdamu je u organizaciji Upravnog odbora konfederacije EC4 u ožujku održano niz radionica za predstavnike društava za kliničku kemiju i laboratorijsku medicinu 10 zemalja koje od 1. svibnja postaju punopravni članovi Europske unije (EU). S obzirom da Republika Hrvatska očekuje status kandidata i već sada usklađuje svoje zakonodavstvo s onim u EU važno je upoznati članstvo Hrvatske komore medicinskih biokemičara i dakako Hrvatsko društvo medicinskih biokemičara s osnovnim zaključcima i raspravom koja se vodila tijekom radionica. Prije radionica održan je sastanak Upravnog odbora Foruma europskih društava kliničke kemije i laboratorijske medicine (FESCC) koji je vodio predsjednik FESCC-a.

1. Radionica: Kvaliteta i akreditacija

Nakon uvodnih riječi Roba Jansena, predsjednika EC4, dr. Wim Huisman je u svojem predavanju upoznao sudionike sa standardima kvalitete koji su do sada u zemljama EU bili uvjet za akreditaciju laboratorija koji obavljaju in vitro dijagnostiku:

- standard CPA 2000 (koji uključuje i EN ISO 15189) primjenjuje se u Engleskoj, ali i pojedini laboratoriji drugih zemalja EU su ga primijenili za akreditaciju
- standard CCKL (uključuje i EN ISO 15189) koristi se u Nizozemskoj
- Svedac standard ISO 17025 koriste laboratoriji u skandinavskim zemljama
- standard EN ISO 9001-2000 koristi za certifikaciju Španjolska koja se priprema da od 2004. godine u akreditacijskom postupku primijeni standard EN ISO 15189 .

U raspravi je sudionicima objašnjeno u čemu je razlika certifikacije prema ISO 9001-2000 i ISO 17025, te tko su organizacije ili agencije koje u pojedinim zemljama EU obavljaju akreditaciju, a predstavnici novih budućih članica EU pojedinačno su opisali situaciju u svojim zemljama.

S obzirom da je standard EN ISO 15189 prihvaćen za akreditaciju medicinskih laboratorija i POSTAO SLUŽBENI OBVEZUJUĆI STANDARD temeljem širokog međunarodnog usaglašavanja, zaključeno je da se svim zemljama članicama preporuča da standard EN ISO 15189 primijene u engleskoj verziji ili pripreme svoj radni dokument (prijevod) te pripreme medicinske laboratorije za akreditacijski postupak prema tom standardu, kao i da što prije educiraju kompetentne stručnjake za sudjelovanje u akreditacijskom procesu u svojstvu vanjskih *auditora*.

Dr. David Burnett kojeg poznajemo po sudjelovanju u više radionica održanih u Republici Hrvatskoj i knjizi *Practical Guide to Accreditation in Laboratory Medicine* prikazao je ukratko strukturu standarda EN ISO 15189 te odnose tog standarda prema prije spomenutim ISO 9001 i ISO 17025.

Preporučio je da laboratoriji sami izrade svoj priručnik (poslovnik) kvalitete a EC4 model je samo pomoćni dokument, no ne i obvezujući s obzirom na razlike među laboratorijima i zemljama.

Komentar:

HKMB je već prije prihvatila standard EN ISO 15189 te on postoji kao radni dokument u prijevodu na hrvatskom jeziku; standard je bio podloga za pripremu Nacrta Pravilnika o akreditaciji, a članstvo je u okviru programa nekoliko radionica upoznato sa sadržajem standarda tako da nema prepreke da se MBL u RH doista pripreme za akreditacijski postupak. Jedna od bitnih značajki i prednosti akreditacije je da se EN ISO 15189 standardom i radnim dokumentom definiraju kompetencije stručnjaka u provođenju dijagnostičkih pretraga te osigurava visoka kvaliteta laboratorijskog nalaza. U našoj stručnoj javnosti se još uvijek javljaju nedoumice oko tog pitanja, dijelom potaknute izjavama certifikacijskih agencija koje u tome imaju poslovni interes, čime se unose nepotrebne zabune u članstvo

Ana Stavljenić-Rukavina,
predsjednica HKMB

HKMB. Zato se ponovno naglašava i preporuča članstvu HKMB da se u pogledu akreditacije pridržavaju načela usvojenih za struku od strane naših međunarodnih udruga (IFCC, FESCC).

2. Radionica: Priznavanje kvalifikacija profesije

U Europskoj uniji je konfederacija EC4 započela prije tri godine voditi registar specijalista kliničke kemije i laboratorijske medicine u koji se učlanjuju stručnjaci zemalja EU, a koji zadovoljavaju kriterije s obzirom na edukaciju. Registar još nema punu zakonsku formu jer Europski parlament treba tijekom ovog proljeća izglasati Direktivu o priznanju profesionalne kvalifikacije za našu struku. Postupak učlanjivanja se provodi putem odgovarajućeg povjerenstva stručnog društva, odnosno u našem slučaju HKMB koja je zadužena za vođenje registra članova. Važno je znati da se upis u registar odnosi na vrijeme kada pojedina zemlja postaje punopravni član EU. Registracija stručnjaka pomaže u slobodi kretanja i zapošljavanja specijalista medicinske biokemije i laboratorijske medicine u EU. RH treba što prije i formalno usuglasiti program dodiplomskog i specijalističkog usavršavanja te adekvatnog naziva za našu struku.

3. Radionica: IVD direktive

Ovaj se naziv odnosi na dokument koji je izglasan u EU parlamentu i kojim je definirano provođenje *in vitro* dijagnostičkih testova, s ciljem da se nalazi testiranja mogu prihvaćati u zemljama EU bez obzira u kojoj je dijagnostički test proveden. Sporni dio dokumenta odnosi se na interpretaciju članka u kojem se govori o *home made* dijagnostičkim reagensima ili instrumentima (onima pripremljenim u laboratoriju). Sudionici su se složili da bi u slučaju interpretacije tog članka prema kojoj bi svi reagensi pripremljeni u laboratoriju (i metode) morali proći proceduru homologizacije i dobivanja CE oznake dio pretraga bilo nemoguće raditi jer je postupak dobivanja CE oznake skup i složen. Time bi se oštetilo bolesnike i ponekad onemogućilo dijagnostički postupak (primjerice nasljedne metaboličke bolesti). Zaključeno je da stručnjaci i EC4 usmjere napore prema pregovorima s mjerodavnim tijelom EU parlamenta i objasne poziciju struke.

4. Radionica: Kako može EC4 poboljšati položaj laboratorijske medicine u EU

U okviru ove teme prikazana struktura je i funkcija konfederacije EC4, njezin odnos prema FESCC-u i IFCC-u, te rad povjerenstava i radnih grupa koje vrlo aktivno rade na nizu značajnih pitanja struke i istraživanja bolesti. Sve su zemlje sudionice radionice izrazile želju da aktivno doprinesu daljem radu EC4 od dana kada službeno postanu članice EU. Prikazan je niz inicijativa i projekata.

Komentar:

Konfederacija EC4 funkcionira kao fundacija u kojoj su učlanjene zemlje EU. O svom radu obavještava FESCC, jer je FESCC krovna udruga za sve europske zemlje bile one ili ne članice EU. FESCC je dio IFCC-a pa je EC4 istovremeno dio IFCC-a. Ostaje otvoreno pitanje hoće li u budućnosti doći do nekih organizacijskih promjena. Prema prikazanom je EC4 vrlo aktivna grupa i vrijedno je pratiti njihove aktivnosti na web stranici www.ec-4.org, a za dodatna pitanja adresa predsjednika Jansena je: r.jansen@st-anna.nl.

Prva konstituirajuća sjednica novoizabranog Izvršnog odbora održana je 19. veljače 2004. u Zagrebu.

Članovi Izvršnog odbora HKMB za period od slijedeće četiri godine su:

Prof. dr. sc. Ana Stavljenić Rukavina

Mr. sc. Jadranka Wagner

Prof. dr. sc. Ivana Čepelak

Prof. dr. sc. Dubravka Čvorišćec

Doc. dr. sc. Slavica Dodig

Dr. sc. Nada Vrkić

Dr. sc. Branka Kunović

Prof. dr. sc. Elizabeta Topić

Prof. dr. sc. Karmela Barišić

Mirjana Radin, dipl. ing. med. biokemije

Božena Krmek Helfrih, spec. med. biokemije

Ana Valčić, spec. med. biokemije

Slavoljub Wagner, dipl. ing. med. biokemije

Mr. sc. Branka Rekić

Dr. sc. Lorena Honović

Dr. sc. Vlatko Rumenjak

Kako je utvrđeno na 1. konstituirajućoj sjednici Skupštine održanoj 23. siječnja 2004. novoimenovani predsjednici Povjerenstava, utvrđenih Statutom HKMB su:

Povjerenstvo za trajnu edukaciju: prof. dr. sc. Ivana Čepelak
Povjerenstvo za stručna pitanja: prof. dr. sc. Dubravka Čvorišćec

Povjerenstvo za medicinsku etiku i deontologiju: doc. dr. sc. Slavica Dodig

Povjerenstvo za staleška pitanja: dr. sc. Vlatko Rumenjak

Povjerenstvo za ekonomska pitanja: dr. sc. Nada Vrkić

Povjerenstvo za privatnu praksu: dr. sc. Branka Kunović

Na sastanku Izvršnog odbora donesena je odluka o imenovanju zamjenika Povjerenstava i članova Povjerenstava Komore.

Popis članova povjerenstava, kao i izvješća o planu njihovog rada za predstojeće četverogodišnje razdoblje nalaze se u rubrikama koje slijede. Budući da su na prvim sastancima članovi povjerenstava donesli određene odluke u istim rubrikama nalaze se i ti podaci.

Na sastanku je potvrđeno da bi temeljni plan rada Izvršnog odbora bio prvenstveno izvršavanje svega onoga što je utvrđeno Statutom Komore, dok je neposredni plan rada usaglašavanje nekoliko pravilnika. Na prvom mjestu je svakako Pravilnik o izdavanju, obnavljanju i oduzimanju Odobrenja za samostalni rad.

Budući da je Zakonom o medicinsko-biokemijskoj djelatnosti određeno da se izdaju Odobrenja za diplomirane inženjere medicinske biokemije, specijaliste ali i užu specijalnost, tako se pravilnik trebati usuglasiti sa stavovima Ministarstva zdravstva za uže specijalnosti. Odobrenja za uže specijalnosti odobrava Ministarstvo zdravstva temeljem svojih

kriterija, a Komora tada izdaje Odobrenje. Na sastanku Izvršnog odbora je zaključeno da će se subspecijalnosti za prvi mandat, dodjeljivati na temelju kriterija Ministarstva zdravstva, koje će trebati razraditi.

Drugi za struku važan pravilnik na čijem usaglašavanju će se intenzivno raditi je Pravilnik o stručnom nadzoru nad obavljanjem medicinsko-biokemijske djelatnosti uz bolesnika i u liječničkoj ordinaciji. Bez potrebnog pojašnjenja jasno je, da se ovaj pravilnik mora usaglasiti s Hrvatskom liječničkom komorom kao i Pravilnik o obavljanju medicinsko-biokemijske djelatnosti u liječničkim ordinacijama i Pravilnik o obavljanju medicinsko-biokemijske djelatnosti uz bolesnika.

Prema mišljenju članova Izvršnog odbora, informiranje članova Komore je nešto što bi u sljedećem razdoblju trebalo biti sveobuhvatno i brzo kako bi se izbjegli bilo kakovi nesporazumi. Rezultat ovog stava su i Novine koje su pred nama. Dogovoreno je da će se tiskati 3-4 puta godišnje i kao što je rečeno u uvodnoj riječi.

Narednih godina povećanje korištenja Web stranica Komore, koja će biti aktualna i sa svim administrativnim podacima te imati zapisnike sjednica vezano uz pravilnike i to od nacrtu pravilnika do konačnog teksta najvjerojatnije će dovesti i do prestanka tiskanja novina. Konačnu odluku o tome donijeti će članovi Komore. Izvršni odbor imenovao je mr. sc. Branku Rekić za tajnika Komore, a dr. sc. Lorenu Honović za rizničara, te dao suglasnost za zasnivanje radnog odnosa administratora Komore.

Na prvom sastanku ponovno se raspravljalo o cjeniku laboratorijskih pretraga te dogovorilo, da se usvojeni cjenik revidira. Članovi su bili mišljenja da je potrebno usklađivanje onog dijela koji se odnosi na materijalne troškove i potrošni materijal, obzirom na vrijednost kune i eura od prije godinu i pol dana, te računski uskladi s vrijednosti boda. Dogovoreno je da će usklađivanje cjenika izvršiti članovi Povjerenstva za ekonomska pitanja, te da će biti objavljen na web stranici Komore.

Članovi Izvršnog odbora raspravljali su i o nazivu za profil višeg zdravstvenog tehničara – inženjer medicinsko laboratorijske dijagnostike, kao i o promjenama naziva za diplomirane inženjera medicinske biokemije. Prema iznesenim podacima na FBF-u je potaknuto pitanje promjene nazivlja za našu struku, ali se za sada ne mogu donijeti nikakve promjene budući da nisu doneseni Statuti Sveučilišta i Fakulteta, iako je na snazi Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Predloženo je da Komora i HDMB upute zahtjev Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu za pokretanje postupka izmjene nazivlja za medicinske biokemičare u doktor medicinske biokemije.

Povjerenstvo za trajnu edukaciju

Prof. dr. sc. Ivana Čepelak, spec. med. biokemije, predsjednik

Prof. dr. sc. Elizabeta Topić, spec. med. biokemije, zamjenik predsjednika

Doc. dr. sc. Renata Zadro, spec. med. biokemije, član

Dr. sc. Dunja Rogić, spec. med. biokemije, član

Dr. sc. Jozsef Petrik, dipl. ing. med. biokemije, član

Prvi Konstituirajući sastanak Povjerenstva za trajnu edukaciju održan je 16. ožujka 2004. godine u Zagrebu.

Djelokrug rada Povjerenstva utvrđen je u članku 39. Statuta Komore, i prihvaćen je plan rada za slijedeće 4 godine. U skladu sa Statutom HKMB Povjerenstvo za trajnu edukaciju u sljedećem razdoblju nastaviti će s dosadašnjim aktivnostima koje obuhvaćaju rad povjerenstva:

1. Organizacija tečajeva HKMB predviđenih za održavanje tijekom 2004. godine:
"Novosti u dijagnostici i liječenju malignih hematoloških bolesti"
"Laboratorijska dijagnostika bolesti leukocitne loze – II. dio"
"Kliničko-biokemijska korelacija rezultata rutinske analize mokraće"
2. Tematsko oblikovanje, kontinuirana verifikacija i prihvaćanje novih prijedloga programa te organizacija tečajeva HKMB
3. Tematsko oblikovanje, verifikacija i prihvaćanje novih prijedloga programa 6- dnevni boravaka u laboratorijima KB ili KBC te organizacija istih prema već prihvaćenim programima.
4. Organizacija stručnog usavršavanja zbog proširenja djelatnosti – prema pristiglim zamolbama
5. Organizacija skupnih ispita u svrhu obnavljanja Odođenja za samostalni rad – prema potrebama
6. Verifikacija i prihvaćanje programa svih ostalih oblika trajnog usavršavanja članova HKMB (kongresi, simpoziji, učionice, radionice, stručni sastanci.....) u organizaciji HKMB ili drugih organizatora
7. Promijene i dopune Pravilnika o sadržaju, rokovima i postupku stručnog usavršavanja i provjere stručnosti medicinskih biokemičara – prema potrebi
8. Rješavanje pojedinačnih upita članova HKMB i svih ostalih poslova vezanih za rad povjerenstva.

Povjerenstvo je verificiralo i vrednovalo prijedlog programa tečaja :

"Kliničko-biokemijska korelacija rezultata rutinske analize mokraće", HKMB, HDMB, Hrvatsko društvo za nefrologiju, dijalizu i transplantaciju, Zavod za kliničku kemiju KB "Merkur"

Radni program tečaja:

- Kliničko-biokemijska korelacija rutinske analize mokraće i nozoloških entiteta

- Nalaz rutinske analize mokraće u ovisnosti o stanju bubrega kod upalnih bolesti vezivnog tkiva
- Prikaz slučaja kliničko-kemijske korelacije
- Prikaz nacionalnog programa vanjske procjene kakvoće rada u rutinskoj analizi mokraće u medicinsko biokemijskim laboratorijima u RH
- Kemijska analiza mokraće i analitička kakvoća mjerenja na ordinalnoj skali testne trake u standardizaciji nalaza
- Procjena nalaza mikroskopskog pretraživanja klinički relevantnih elemenata sedimenta mokraće u standardizaciji nalaza
- Citomorfologija mokraće
- Nalaz rutinske analize mokraće kao indikacija za mikrobiološku analizu
- Prikaz morfološke analize supravitalno obojenog sedimenta mokraće videomikroskopom-digitalna obrada slike
- Elektronički mediji u edukaciji i praksi
- Procjena analizatora za automatsko mikroskopiranje u rutinskoj analizi mokraće

Ovaj tečaj je Povjerenstvo verificiralo i vrednovalo sa 4 boda.

Temeljem izvješća, članovi povjerenstva su verificirali i vrednovali s **2 boda** radionice:

1. **"Priprema akreditacija bolnica", MZ RH (radna skupina za poboljšanje kvalitete zdravstvene zaštite)**, SZO (regionalni ured za Evropu), HLJZ (Hrvatsko društvo za poboljšanje kvalitete zdravstvene zaštite), Karlovac 13.- 15. studeni 2003.
2. **"Stručni nadzor nad radom medicinsko-biokemijskih laboratorija i medicinskim biokemičarima"**, HKMB, Zagreb 14. veljača 2004.

Prihvaćena su izvješća o održanoj radionici i tečaju :

"Stručni nadzor nad radom medicinsko-biokemijskih laboratorija i medicinskim biokemičarima", Zagreb, 14. i 21. veljače 2004.

"Laboratorijska dijagnostika monoklonskih gamopatija", Zagreb, 13. ožujka 2004.

Prihvaćeno je izvješće o održanoj edukaciji zbog proširenja djelatnosti – u skladu sa člankom 6. Pravilnika o kategorizaciji medicinsko-biokemijskih pretraga.

Edukacija zbog proširenja djelatnosti općeg medicinsko-biokemijskog laboratorija u 2003. godini organizirana je i provedena za Martinu Biljan, dipl. ing. med. biokemije OB Gospić i Edu Karabana, dipl. ing. med. biokemije, MBL Edo Karaban, Trogir.

U programu dodatnog usavršavanja za PZZ je 30 specijalističkih pretraga – popis se nalazi na web stranici Komore. Nakon rasprave o ispitnoj komisiji kod proširenja djelatnosti članovi Povjerenstva zaključili su: da je mentor kompetentna i odgovorna osoba i da samostalno može ocijeniti pismeni ispit.

Odluke vezane uz tečajeve trajne izobrazbe:

- Povjerenstvo je donijelo odluku da se priručnici tečajeva Komore tiskaju u B5 formatu i da imaju standardizirani izgled korica (prve i zadnje stranice). Već na prvom slijedećem tečaju će priručnik biti standardiziran.

Suizdavač će biti Medicinska naklada.

- Dogovoreno da se u anketi za sudionike tečajeva trajne izobrazbe brišu pitanja 7. i 8, a da se razmisli o dopunjavanju ankete drugim pitanjima

Potvrđena je odluka da tečajevima trajne izobrazbe mogu prisustvovati kolegice i kolege koji su na specijalizaciji – bez financijske nadoknade i da mogu dobiti priručnik.

Ova obavijest nalazi se na web stranici Komore kao i obavijest kojom se mole članovi da poštuju termine za prijave tečaja, kako bi se smanjile poteškoće u organizaciji.

Povjerenstvo za stručna pitanja

Prof. dr. sc. Dubravka Čvorišćec, predsjednik

Dr. sc. Zlata Flegar-Meštrić, spec. med. biokemije, zamjenik predsjednika

Ana Valčić, spec. med. biokemije, član

Dr. sc. Ana-Maria Šimundić, dipl. ing. med. biokemije, član

Mr. sc. Jasminka Matica, spec. med. biokemije, član

Prvi konstituirajući sastanak Povjerenstva za stručna pitanja održan je 10 ožujka 2004. godine u Zagrebu. *Djelokrug rada Povjerenstva utvrđen je u članku 36. Statuta Komore.*

Na sastanku je prihvaćen plan rada Povjerenstva u okviru kojeg je :

- Priprema za provođenje stručnog nadzora i praćenje stručnog nadzora - na održanim tečajevima pod nazivom "Stručni nadzor nad radom medicinsko – biokemijskih laboratorija i medicinskih biokemičara " javilo se 24 kolegica i kolega za provoditelje stručnog nadzora . Za njihovu edukaciju organizirat će se radionice, a Povjerenstvo za stručni nadzor kojega imenuje Izvršni odbor Komore pratit će nadzor.
- Harmonizacija referentnih intervala- za odraslu i pedijatrijsku populaciju . Na toj bitnoj problematici za sve laboratorije radit će predsjednica Povjerenstva te dr. sc. Zlata Flegar Meštrić, pri čemu će prioritet biti laboratoriji PZZ ali i revizija preporučenih postupaka.
- Jedna od aktivnosti Povjerenstva biti će i standardizacija svih predanalitičkih postupaka (od uputnice do nalaza), kao i revizija pravilnika o kategorizaciji MBL
- Izradu Pravilnika o akreditaciji MBL preuzelo Povjerenstvo ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, dok je prema mišljenju članova Povjerenstva ostalo otvoreno pitanje akreditacije PZZ.
- Zaključeno je da posao vezan uz projekt informatizacije u zdravstvu, iziskuje izradu baze podataka za našu struku, iz koje bi se tada izradila kompjutorska podrška za MBL, liječnike PZZ i kliničare. Sve informacije biti će objavljene na web stranici Komore.
- Budući da je potrebna revizija programa hitnih pretraga kao i obaveznih pretraga PZZ, dogovoreno je da se

učini revizija pretraga u PZZ, dok bi prof. dr. Elizabeta Topić izradila prijedlog revizije hitnih pretraga

Drugi sastanak Povjerenstva za stručna pitanja održan je 01. travnja 2004. godine u Zagrebu.

Uпитnik za stručni nadzor je nakon rasprave članova Povjerenstva usuglašen, a prodiskutirana je i prva verzija stručnih standarda.

Predsjednica Povjerenstva ukazala je na potrebu da se riješe nedoumice članka 11. Zakona o medicinsko-biokemijskoj djelatnosti. Prijedlog će izraditi prof. dr. sc. Dubravka Čvorišćec i objavit će se na web stranici Komore. Izrađen je Protokol provođenja stručnog nadzora kojega treba usuglasiti sa Zakonom, a to će učiniti pravni savjetnik Komore, Miroslav Radić, dipl. iur. Na sastanku je prihvaćena zahvala dr. sc. Ane-Marie Šimundić na imenovanju za člana Povjerenstva u ovom mandatu. Predsjednica Povjerenstva predložila je novog člana Povjerenstva - kolegicu mr. sc. Tanju Bobetić Vranić, spec. med. biokemije koju treba potvrditi Izvršni odbor.

Prof. dr. sc. Dubravka Čvorišćec izvijestila o dopisu gospodina Josipa Milkovića, dipl. ing., JOS d.o.o. Instrumenti koji je upućen Komori. Dopis se odnosio na umjeravanje laboratorijskih instrumenata koji obavljaju apsolutna mjerenja u laboratoriju ili imaju ispis neke od veličina koje se ne referiraju na standard, a potrebno je zbog ponovljivosti i obnovljivosti rezultata. Prijedlog Povjerenstva je da se zamoli Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo da dade svoje mišljenje o umjeravanju laboratorijske opreme.

Članovi Povjerenstva predložili su na sastanku, da se na slijedećem tečaju Organizacija i upravljanje MBL, održi predavanje o umjeravanju - potvrdi o ispravnosti i sigurnosti opreme – certifikaciji.

Povjerenstvo za medicinsku etiku i deontologiju

Doc. dr. sc. Slavica Dodig, predsjednik

Aida Nazor, spec. med. biokemije, zamjenik predsjednika

Mr. sc. Ilza Salamunić, spec. med. biokemije, član

Ivanka Ostroški, spec. med. biokemije, član

Antonija Kardum, dipl. ing. med. biokemije, član

Prvi konstituirajući sastanak Povjerenstva za medicinsku etiku i deontologiju održan je 04. ožujka 2004. godine u Zagrebu.

Djelokrug rada Povjerenstva utvrđen je u članku 34. Statuta Komore.

Povjerenstvu za medicinsku etiku i deontologiju HKMB upućena je molba Medike d.o.o. za dobivanje suglasnosti u svezi procjene kliničke korisnosti sustava QuikRead CRP, tvrtke Orion Diagnostica (Finska).

Članovi Povjerenstva razmotrili su priloženi materijal i zaključili da se:

- Ne slažu da se evaluacija instrumenta provede u liječničkoj ordinaciji nego u medicinsko-biokemijskom laboratoriju. Materijal je proslijeđen Povjerenstvu za stručna pitanja i Povjerenstvu za trajnu edukaciju.

- Prioritetni zadatak Povjerenstva u narednom periodu biti će osuvremenjavanje Kodeksa etike i deontologije medicinskih biokemičara koji je donijela Skupština Komore 1996. godine. Predloženo je, da se posebno prouči Kodeks medicinske etike i deontologije (prijedlog) Hrvatske liječničke komore i drugi takovi dokumenti koji bi pomogli da se donesu izmjene i dopune Kodeksa.

Povjerenstvo za staleška pitanja

Dr. sc. Vlatko Rumenjak, predsjednik

Prof. dr. sc. Željko Romić, spec. analitičke toksikologije, zamjenik predsjednika

Mr. sc. Blanka Petres, spec. med. biokemije, član

Vatroslav Šerić, spec. med. biokemije, član

Mira Kevo, dipl. ing. med. biokemije, član

Prvi konstituirajući sastanak Povjerenstva za staleška pitanja održan je 08. veljače 2004. godine u Zagrebu.

Djelokrug rada Povjerenstva utvrđen je u članku 41. Statuta Komore.

U narednom razdoblju Povjerenstvo će uskladiti Pravilnik o izdavanju, obnavljanju i oduzimanju Odobrenja za samostalni rad sa Zakonom o medicinsko-biokemijskoj djelatnosti. Na sastanku su doneseni zaključci vezana na dva sljedeća dopisa upućena Komori :

- Privatna poliklinika "Analiza" iz Splita uputila je Komori dopis o namjeri otvaranja podružnica u Zadru i Dubrovniku – dislociranih jedinica medicinsko-biokemijskog laboratorija i zatražila mišljenje Komore. Budući da iz dopisa nije jasno kakvim će se poslovima baviti Podružnice, članovi Povjerenstva zaključili su da se Poliklinici uputi dopis u kojem će se zatražiti dopuna podataka o vrsti djelatnosti, vrstama pretraga i obimu rada Podružnica, kao i zaposlenika koji će poslove u Podružnicama obavljati.

• Djelatnici Odjela za kliničku kemiju i laboratorijsku dijagnostiku OB Virovitica uputili su Komori dopis i zamolili za posredovanje u rješavanju problema obračunavanja i plaćanja obvezne pripravnosti tijekom radnog dana, subote, nedjelje, neradnog dana i blagdana.

Stav je Povjerenstva da je opseg rada Odjela takav, da zahtijeva kontinuiranu prisutnost medicinskog biokemičara, a to je moguće ostvariti dežurstvom. **Županijskim bolnicama je prema pozitivnim zakonskim propisima odluka za organizaciju dežurstava ostavljena ravnateljima ustanova.** Zaključak Povjerenstva je da predmet prouči pravni savjetnik Komore.

Povjerenstvo za ekonomska pitanja

Dr. sc. Nada Vrkić, predsjednik

Goran Bulatović, spec. med. biokemije, zamjenik predsjednika

Dr. sc. Dunja Rogić, spec. med. biokemije, član

Božena Krmek-Helfrih, spec. med. biokemije, član

Mirjana Fijačko, spec. med. biokemije, član

Prvi konstituirajući sastanak Povjerenstva za ekonomska pitanja održan je 24. ožujka 2004. godine u Zagrebu.

Djelokrug rada Povjerenstva utvrđen je u članku 43. Statuta Komore.

Postavljani su sljedeći radni zadaci:

- Povjerenstvo će pregledati, provjeriti i dati na usvajanje konačni cjenik laboratorijskih pretraga s najnižim cijenama. Povjerenstvo se obvezuje prirediti ga do lipnja 2004.
- Požuriti HZZO da se očituje o navedenom cjeniku i mogućnostima da se one primjenjuju i za HZZO. Nesuglasnost HZZO ostavlja cijene potpuno izdvojene, odnosno oni bi bili jedina institucija koja smije imati niže cijene od onih koje propisuje Komora.
- Donijeti akt Komore o datumu od kada će se primjenjivati Cjenik, te u skladu s tim aktom odrediti sankcije (novčane ili oduzimanje licence za rad) za one koji ga se ne pridržavaju. Niže cijene nisu dopuštene, a više nemaju limit. Provođenje i kontrola cijena obvezujuća je za državu i podložna kontroli i Komore i države. Osiguravajući zavodi i društva dužni su poslati svoje cjenike na ovjeru Komori.
- U vremenu do primjene akta Komore o Cjeniku pretraga treba sazvati odgovorne osobe osiguravajućih zavoda, koje bi predočile svoje cjenike i za njih zatražile suglasnost, odnosno ovjeru Komore. Time bi se njima skrenula pozornost na zakonsku obvezu koju imaju izravno prema HKMB, podsjetilo ih se na čl. 155 iz Zakona o zdravstvenoj zaštiti i spriječila "preprodaja" laboratorijskih usluga preko drugih posrednika.
- Revidirati postojeći i prirediti novi Cjenik HKMB vezan za sve usluge i aktivnosti koje provodi Komora

Povjerenstvo za privatnu praksu

Dr. sc. Branka Kunović, predsjednik

Slavoljub Wagner, dipl. ing. med. biokemije, zamjenik predsjednika

Dunja Horvat, spec. med. biokemije, član

Goran Bulatović, spec. med. biokemije, član

Zdenka Knežević, dipl. ing. med. biokemije

Prvi konstituirajući sastanak Povjerenstva za privatnu praksu održan je 26. veljače 2004. u Zagrebu.

Djelokrug rada Povjerenstva utvrđen je u članku 41. b. Statuta Komore.

Predsjednica Povjerenstva iznijela je podatak po kojem HZZO nije od 01.01.2002. godine mijenjao kalkulaciju glavarine te je nužno učiniti dopune u dijelu kalkulativnih elemenata koji se odnose na plaće i ostalo. Stav je povjerenstva da :

Na kalkulativne elemente za plaće zaposlenika treba:

- Dodati: specijalist med. biokemije i pripadajući koeficijent (2.00)
- U Dodatak za plaće dodati: božićnica (osim regres) i druga prava iz Kolektivnog ugovora
- Naknada za prijevoz: dodati stvarne troškove prijevoza – Kolektivni ugovor
- U izračunu plaća zaposlenika obzirom na povećanu starosnu dob (statistički podaci) treba računati radni staž u prosjeku 20 godina (15 do sada).

U kalkulativne elemente treba dodati:

- Zbrinjavanje infektivnog otpada
- Osiguranje zaposlenika, ozljede na radu
- Trajnu edukaciju medicinskih biokemičara – Odobrenje za samostalni rad (2000,00 kn + troškovi prijevoza, godišnje) i zdravstvenih tehničara
- Trošak specijalizacije i zamjena za specijalizaciju (kako je riješeno za doktore)
- Trošak kompjutorskog programa za MBL
- Laboratorijske pretrage koje su nakon 2002. godine uključene u preventivne programe (pedijatri, upis u vrtić, školu, studij, liječničke svjedodžbe za zaposlenje i ostalo)
- QC program za sva područja rada u MBL
- Ugovorni standard pretraga po osiguraniku koji bi trebao ući u Ugovor izabranog doktora obiteljske medicine
- Standardizacija uputnice (zajedničko Povjerenstvo HLK i HKMB)
- Trošak vađenja krvi, treba raspraviti

U raspravi su sudjelovali svi članovi Povjerenstva i zaključili da se ove godine kod ugovaranja trebaju pokušati riješiti one stavke koje najviše financijski opterećuju poslovanje laboratorija. Dogovoreno je također da gospodin Miroslav Radić pripremi dopis za HZZO u kojem će biti predloženi svi elementi potrebni za ugovaranje laboratorijske dijagnostike na razini PZZ.

Članovi Povjerenstva zaključili su da:

- stanje laboratorijske opreme je takovo, da je nužno potrebno raspraviti o načinu znavljanja. Zakonski propisi određuju da se oprema znavlja iz decentraliziranih sredstava na županijskoj razini. Dogovoreno je da se prikaže sadašnje stanje laboratorijske opreme u PZZ i o tome izvijeste ministar zdravstva i socijalne skrbi, kao i pročelnici ureda za zdravstvo i socijalnu skrb u županijama. Nabava opreme treba se raspraviti po Područnim uredima.
- se treba isto tako raspraviti regulativa uzimanje uzorka krvi djeci, jer ne postoji zakonska regulativa kojom je određeno tko u PZZ vadi krv djeci do 7 godina, ali isto tako nije usuglašen stav struke. Na sastanku je predloženo, da bi pedijatri trebali biti educirani za taj posao, na taj način bi kod ugovaranja s HZZO vađenje krvi djeci do 7 godina biti sastavni dio ugovora pedijataru. Odlučeno je na razini struke, da Povjerenstvo za stručna pitanja zajedno s Povjerenstvom za privatnu praksu i u suradnji s HLK pokušaju riješiti taj problem.
- **Donesena je odluka da se laboratorijske uputnice sukladno zahtjevu HZZO - čuvaju godinu dana.**

DOPIS predsjednice Povjerenstva dr. sc. Branke Kuno- vić od 20.04.2004.

Poštovane kolegice i kolege!

Vrijeme je ugovaranja s HZZO za 2004.g., pa je Komora dobila prijedloge normativnih akata. Na dobivene akte Komora je HZZZ-u dostavila svoje primjedbe i prijedloge.

Evo ukratko!

Na prijedlog Pravilnika o standardima i normativima bilo je kao i obično najviše naših primjedbi; predložili smo da se uvrsti u administrativni materijal, poput recepta i uputnice, naša standardizirana uputnica za MBL za RH, čiji je izgled usaglašen između HKMB i HLK. Ponovno smo zatražili ispis osiguranika na disketi i predložili da disketa bude sastavni dio Ugovora svakog MBL-a. Opetovano tražimo kontrolu ugovorenog standarda 4 pretrage i vađenje krvi, koju kontroliraju kontrolori HZZO, te tražimo da ugovoreni standard – opseg prava – uđe u Ugovor obiteljskog doktora. Ove godine HZZO ponudio je dežurstva i za MBL u PZZ.

O tome smo kao struka unutar Komore i prije razgovarali donijeli neke zaključke. Sada bismo ih trebamo ažurirati.

Na prijedlog HZZO odgovorili smo da je za realizaciju tog zahtjeva potrebno osigurati opremu i mjesta dežurstva što bi trebao osigurati vlasnik – Županija, a Komora se obavezuje osigurati potrebne kadrove. HZZO je predvidio financijska sredstva za taj oblik rada, dok je Komora zatražila kalkulaciju tih sredstava.

U suradnji s HLK predložiti ćemo HZZO-u algoritme koji će doprinijeti racionalnoj ekonomskoj potrošnji uz kvalitetno zbrinjavanje osiguranika.

Pred nama je redefiniranje tablice 2. za 2005. godinu, gdje ćemo uz nove kalkulacije glavarine predložiti nove pretrage u skladu s potrebama bolesnika i razvojem struke.

Za ovu godinu predlažemo brisanje mikrobioloških pretraga stolice (točka 38 i 39) a u točki 36 iste tablice dodali smo vensko vađenje krvi djeci starijoj od 7 godina života.

O Nacrtu Odluka o osnovama za sklapanje ugovora zatražili smo da se poštuje dosadašnji princip ugovaranja.

Uskoro će svatko od nas u svom ugovoru vidjeti što je usvojeno od naših zahtjeva.

Pred nama je zahtjevan posao rekalkulacije glavarine za 2005. s novim kalkulativnim elementima. Osim toga treba napraviti novi izračun glavarine u ovisnosti s novim pretragama koje nalaže briga za osiguranike i razvoj struke.

Pozivam Vas da se konkretnim prijedlozima i izračunima uključite u ovaj posao, kako bi naši prijedlozi HZZO-u bili bolji i kvalitetniji.

SA SASTANKA VODITELJA LABORATORIJA PRVOG PODRUČNOG UREDA

Sastanak je održan u petak 19. ožujka 2004. godine u Edukacijskom centru Medicinskog fakulteta, KBC Zagreb, Rebro. Sastanku su prisustvovali voditelji laboratorija.

Predsjednica Komore naglasila je želju Komore da Kolegij voditelja, kao neoficijelno tijelo može kompetentno odlučivati o poslovanju svih laboratorija –bolnica, primarne zdravstvene zaštite i privatnih laboratorija, te kroz svoje gledanje ukazati na probleme funkcioniranja laboratorija i korake koje Komora treba poduzeti u smislu njihovog rješavanja ili pokretanja postupaka za rješavanje. Svrha ovog sastanka bila je da se raspravi o laboratorijskoj opremi i načinu završavanja. Prije dvije godine provedena je anketa o stanju laboratorijske opreme na svim razinama zdravstvene zaštite. Anketa je pokazala da je oprema uglavnom nabavljena 1995. godine, da je amortizirana i da ju treba obnoviti. Budući je nabava opreme vezana uz vlasnika zdravstvene ustanove Komora ne može učiniti gotovo ništa.

Za ustanove u vlasništvu države (KBC, KB) sredstva za nabavu opreme planiraju se iz državnog proračuna, a za ustanove u vlasništvu županija i Grada Zagreba (OB, SB, DZ, MBL u zakupu) iz decentraliziranih sredstava koja su namijenjena za investicije u zdravstvu. Zaključeno je da:

Komora kroz stručni nadzor i Ministarstvo zdravstva kroz inspekcijski nadzor mogu ustanoviti da oprema nije u redu, te na taj način pokrenuti mehanizam za nabavu opreme.

Osim o opremi raspravljalo se o evaluaciji testiranja vezanih uz genetiku, HIV, maloljetnu djecu. Doc. dr .sc. Slavica Dodig, predsjednica Povjerenstva za medicinsku etiku i deontologiju, izvijestila da nije donesen Zakon o pravima pacijenata kojim će se te nedoumice riješiti. Do donošenja zakona za sve takove postupke treba postojati pisani dokument - suglasnost.

Kolegice iz bolničkih ustanova ukazale na nedostatak financijskih sredstava koja su određena limitom za laboratorijsku dijagnostiku i vezano uz to probleme u radu, pogotovo za neke specijalističke pretrage - hormone štitnjače, tumorske biljege. Zbog nedostatka sredstava u bolnicama će se za vanjske pacijente morati do daljnega najvjerojatnije obavljati samo hitne pretrage.

Predsjednica Komore izvijestila je o stavu Izvršnog odbora vezanim za nazivlje struke. Ovakav stav temelji se na mišljenju da nakon petogodišnjeg sveučilišnog studija biokemije, medicinskim biokemičarima treba dodijeliti naziv doktor medicinske biokemije i laboratorijske medicine. Time bi se jasno ukazalo na pripadnost zdravstvenoj profesiji koja neposredno radi na zaštiti zdravlja ljudi, uspostavio ravnomjerni odnos sa liječnicima, stomatolozima i veterinarima te jasno distanciralo od sadašnjih i potencijalno budućih stručnjaka koji polaze stručni studij na veleučilištima i visokim zdravstvenim školama. Kao što je već spomenuto u izvješću o radu Izvršnog odbora postupak potreban za realizaciju ovakvog stava je već pokrenut.

OSVRT NA KNJIGE I ZBIRKE

Osvrt na udžbenik “MEDICINSKO-BIOKEMIJSKE SMJERNICE”

Ovih dana izišla je vrijedna stručna knjiga, udžbenik, s naslovom “Medicinsko –biokemijske smjernice” autora: Ivane Čepelak, Slavice Dodig, Borisa Labar i Božidara Štraus, koja usmjerava čitaoca da iz mnoštva laboratorijskih pretraga, koje danas pruža suvremeni medicinsko biokemijski laboratorij, načini odabir onih pretraga, koje dovode do bržeg, boljeg, lakšeg ali i isplativijeg postavljanja dijagnoze određene bolesti.

Gradivo koje obuhvaća ovaj udžbenik sadrži nove spoznaje pojedinih područja medicinske biokemije i laboratorijske hematologije a poseban naglasak stavljen je na racionalni odabir laboratorijskih pretraga u kliničkom odlučivanju i njihovu dijagnostičku pouzdanost. Udžbenik sadrži 303 stranice, 49 slika, 95 tablica i 115 referenci te ima vrijedne priloge s još dodatnih sedam tablica.

U uvodnom poglavlju opisane su osnovne karakteristike laboratorijskih pretraga, njihova uporaba u kliničkom odlučivanju, načela racionalnog odabira laboratorijskih pretraga, te načela općeg i ciljanog probiranja. Najobimniji i najvažniji dio udžbenika obrađuje najučestalije bolesti i patološka stanja pojedinih organa i organskih sustava. U tom su dijelu prikazane dijagnostičke smjernice za medicinsko biokemijsku obradu bolesti hepatobilijarnog trakta, bolesti kardiovaskularnog, dišnog i endokrinološkog sustava, bolesti bubrega, pankreasa i crijeva, te smjernice u obradi poremećaja acidobazne ravnoteže i elektrolita. Pristup je temeljen na stupnjevitom rješavanju dijagnostičkih problema rukovodeći se pritom prethodno dobivenim nalazima. Uz smjernice je opisana interpretacija nalaza uz komentar koristan liječniku i medicinskom biokemičaru.

Ovakav pristup medicinsko biokemijskoj obradi posebno je važan danas kada je tržište prezasićeno brojnim novim pretragama, metodama i tehnologijama koje često ne doprinose postavljanju sigurnije dijagnoze. Gradivo je pisano na razumljiv i jasan način a nazivlje i mjeme jedinice u skladu su s internacionalnim standardima.

Iako je udžbenik namijenjen studentima medicinske biokemije i medicine, on je dobrodošlo, pregledno i vrlo kori-

sno štivo svakom medicinskom biokemičaru i liječniku u premošćenju međugeneracijskih razlika glede medicinsko laboratorijske dijagnostike te omogućuje bolje razumijevanje i suradnju liječnika i medicinskih biokemičara.

Prof. dr. Elizabeta Topić

ZBIRKA ZDRAVSTVENIH ZAKONA

U drugu poslodavaca u zdravstvu je na sugestiju Ministarstva zdravstva, strukovnih komora kao i na zahtjev svojih članica izdala Zbirku zdravstvenih zakona. Zbirka sadržava zakone koji bitno određuju legislativu za područje zdravstva (N.N.121/03), a to su:

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti
- Zakon o liječništvu
- Zakon o stomatološkoj djelatnosti
- Zakon o medicinsko-biokemijskoj djelatnosti
- Zakon o sestrinstvu
- Zakon o ljekarništvu

Zbirka započinje predgovorom i uvodom o značenju ovog “paketa” zakona. Uz svaki pojedini zakon priloženo je opširno obrazloženje i komentar stručnjaka tog područja te sadržaj zakona radi boljeg snalaženja. Navedeni zakoni na ovaj način objavljeni u zasebnoj knjižici, bit će praktični priručnik svakom zdravstvenom djelatniku kao i ostalim zaposlenicima u zdravstvu.

Zbirka je tiskana u formatu A5, obima 180 stranica, s koloriranim stranicama između pojedinih poglavlja, tvrdog uveza.

Po cijeni od 30,00 Kn moguće ju je nabaviti narudžbom u Udruzi poslodavaca u zdravstvu - Zagreb, Savska 41, fax. 01/6176659.

Sastanak Povjerenstava HKMB i HLK

Na sastanku predstavnika Hrvatske liječničke komore - dr. Čepulić, dr. Lovasić, dr. Kušec i dr. Sekelj-Kauzlarić te predstavnika Hrvatske komore medicinskih biokemičara - dr. Fregar-Meštrić, dr. Kunović, dr. Čvorišćec koji je održan 21. travnja 2004. usaglašena su mišljenja o Pravilniku o obavljanju medicinsko-biokemijske djelatnosti uz bolesnika (HLK će ih dostaviti u pisanom obliku) i Pravilniku o obavljanju medicinsko-biokemijske djelatnosti u liječničkim ordinacijama (HKMB će izraditi novu verziju u skladu s dogovorenim). Pravilnik o stručnom nadzoru nad obavljanjem medicinsko-biokemijske djelatnosti uz bolesnika i u liječničkoj ordinaciji Ministarstvo zdravstva nije dostavilo HLK pa je dogovoreno da se ponovno uputi na mišljenje uz dodatak Upitnika za samoprocjenu.

Članovi povjerenstva HLK prihvatili su inicijative HKMB ve-

zane uz harmonizaciju nalaza i laboratorijske smjernice. Dogovoreno je da HLK dostavi 10 najučestalijih dijagnoza u PZZ, i da se o smjericama za njihovu laboratorijsku obradu raspravlja na sljedećem sastanku. Podržana je i ideja o izradi računalnog programa za liječnike. Također se raspravljalo o programu pretraga koji se radi u PZZ i zaključeno da se pripremi zajednički prijedlog koji bi bio temelj za razgovor s HZZO i buduće ugovaranje.

Na sastanku su izneseni problemi vezani uz uzimanje krvi pedijatrijskoj populaciji. Dogovoreno je da HLK s Hrvatskim društvom za pedijatriju izradi preporuke. Kako su procijenili sudionici sastanaka ovakvom suradnjom moguće je zajedničko rješavanje problema u zdravstvenoj skrbi, te je dogovoren sljedeći sastanak iza Medicine i tehnike.

* * *

Na web stranicama Komore nalaze se prijevodi smjernica za dijagnostiku i praćenje šećerne bolesti, toksikoloških stanja i dijagnostiku bolesti jetre, te upućuje na nekoliko web adresa vezanih uz smjernice za analizu sjemene tekućine.

ZANIMLJIVOSTI

Vjerujemo da gotovo svi članovi Komore na spomen pojma –harmonizacija- znaju puno podataka. Ovdje u ovim redovima koji slijede bit će govora o drugoj vrsti harmonizacije .....

HARMONIZACIJA raznorodnih struka

Nisu rijetki oni koji su uspjeli pomiriti i harmonizirati naizgled suprotne sklonosti, i što više, profesionalizirati ih. Aleksandar Borodin je jedan od takvih koji su pokazali i dokazali kako je moguće jednako strastveno voljeti i umjetnost i znanost.

Rođen 1833. kao nezakoniti sin kneza Gedeanova koji mu je dao prezime sobara-kmeta nakanivši ga kod njega i udomiti. Ali, samo na papiru. Aleksandar je zapravo uvijek živio s majkom. Eto uvjeta za svakovrsne životne nedaće. No, njegova se majka s velikim marom brinula za njegov odgoj i obrazovanje. Učio je glazbu, glasovir, flautu i violončelo, a u isto vrijeme izučavao kemiju pretvarajući čitav stan u laboratorij. Kemija postaje njegovim zvanjem. Studira Medicinsko-kiruršku akademiju u Petrogradu gdje se specijalizirao za kemijsku struku. Nakon znanstvenog putovanja u inozemstvo (Njemačka, Italija, Francuska, Švicarska) postaje doktor medicine, ali se liječničkom praksom nije nikada bavio. Privlačila su ga samo kemijska istraživanja gdje ima velikih uspjeha, a njegove su stručne rasprave redovito zapažane u znanstvenom svijetu. Čak što više, smatra se jednim od osnivača moderne kemijske znanosti. Profesorom organske kemije na Medicinsko-kirurškoj akademiji postaje 1863. gdje ostaje 24 godine, do smrti. Autor je brojnih radova s područja organske kemije i biokemije. Primjerice, istraživao je reakcije kondenzacije aldehida i prvi sintetizirao aldol.

Usavršavanja i istraživanja u kemiji istovremeno prate i glazbena, kao i skladanje. Znanstvena putovanja u inozemstvo obilno koristi za glazbenu naobrazbu, za susrete i s velikim znanstvenicima kao i s glazbenicima tih zemalja. Pristupa Ruskoj petorici izgrađujući nacionalni glazbeni smjer inspiriran, a ne prepisan iz ruskog folklor. Zajedno s Čajkovskim utemeljitelj je ruskog simfonizma i komornog stila.

Opera Knez Igor, nedvojbeno remek djelo ruske operne literature ujedno je i Borodinovo životno djelo, inspirirano nacionalnim povijesnim epom iz 12. stoljeća. Uz operu, piše i simfonije, gudačke kvartete, solo popijevke i zapaženu (i danas rado slušanu) simfonijsku sliku U srednjoj Aziji u duhu ruskog i orijentalnog melosa.

Borodina nije mimoišla medijska pozornost, te ga je pratila i glazbena i znanstvena popularnost. Među prvima je svojim djelima privukao pozornost inozemstva na ruske vrijednosti.

Umire, i za ondašnje prilike mlad, s 54 godine. Srčani bolesnik veći dio života, skončao je od moždanog udara.

Povjesničari će glazbe reći da je malo skladao, čemu se ne treba čuditi kad samo pomislimo na njegove brojne aktivnosti. Za glazbu mu je preostajalo malo vremena i puno nezavršenih skladbi. Da je doživio duboku starost...

On sam piše: **“U zimi skladam kad mi bolest ne da držim predavanje i da radim u laboratoriju; kad sam prisiljen ostati kod kuće dok mi glava puca, a na oči dolaze suze... Zbog toga mi ljubitelji glazbe ne žele zdravlje nego bolest...”**

U nastavku zanimljivosti nekoliko odlomaka na temu POCT-aktualnije ne može biti !
Isto tako poznat nam je i moto Euro Med Laba 2005. u Glasgowu – a “Focus on the patient ” - vratimo li se 100 godina unatrag .....

Bolesnik u središtu 1905.

Focus on the patient - EUROMEDLAB 2005

Literatura: dr. Josip Škarić: Uspomene jednog liječnika, Slobodna Dalmacija-Split, 1965.

O autoru: dr. Josip Škarić, osnivač je prve Bakteriološke stanice u Splitu (1922.) u sklopu Higijenskog zavoda. Stanica je objedinjavala bakteriološko-serološki, hematološki, i djelomice kemijski laboratorij. Učinio je značajne pomake u epidemiološkom radu dalmatinske regije nesebičnim javno-zdravstvenim radom i promicanjem znanstvenih spoznaja u izravnu svrsishodnost i životnost. Obilje zaraznih bolesti u Dalmaciji (20 000 godišnje) motiviralo je dr. Škarića na posvemašnju predanost u suzbijanju malarije, difterije, luesa, tetanusa... Primjerice, prva Vidalova reakcija u Dalmaciji bila je izvedena upravo u njegovu laboratoriju. Dr. Škarić, suvremenik i učenik hematologa prof. Vjekoslava Jagića, prijatelj i štovatelj prof. Andrije Štampara i prof. Drage Perovića, uvelike je zaslužan za izradu i primjenu vakcina, te za ozbiljno i sustavno procjepljivanje stanovništva. Obožavao je, ljubio i uznosio svoju struku:”...bakteriološko-serološka disciplina je upravo ona koja je medicinu prvenstveno postavila u red znanosti. Da nije bakteriologije još danas bi medicina bila empirijska znanost, kao što je to vjekovima bila...”

A tko su bili namještenici laboratorija? Uz dr. Škarića tu je bio jedan podvornik, administratorica i priučena laborantica sa šestomjesečnim tečajem za medicinske sestre, koja je svoju priučenosť razvila do prava znanja i postala nenadomjestiva u radu.

Isječak iz knjige (str. 62.-63.):

“Onda se i kod najmanje temperature liječilo uz bolesnički krevet. Ambulanta je bila samo za malokirurške pothvate, zube, rane, kožne bolesti, zavoje, obične preglede. Svi ostali medicinski

pregledi vršili su se na bolesničkom krevetu. Kod ozbiljnih bolesti kao tifusa, dizenterije, akutnog reumatizma, dječjih zaraznih bolesti, upale pluća, pleuritisa znao je liječnik i po nekoliko puta dnevno posjećivati bolesnika, ostajući dugo uz njega i prateći tok bolesti. Bolničkih kreveta u gradu bilo je malo.

U selo sam zalazio dnevno i po dva puta do potpunog prestanka novih oboljenja. Liječniku je bilo samo onda teško i bolno, kad je bespomoćno stajao uz krevet bolesnika kod bolesti kao što su podmukla maligna skarlatina, epidemična meningita, tuberkuloza, mnoga zarazna oboljenja za koje danas imamo spasonosne lijekove. Na početku moje liječničke prakse imao sam sreću, da su se mogla već tada spašavati djeca od difterije Behringovim serumom. Danas se često na selu mnoge bolesti liječe telefonski ili po opisu bolesti ili po pričanju neukih ljudi. Malo liječnik zalazi u kuću bolesnika. Ambulantni rad i administrativna komplicirana pisanja apsorbiraju znanje, energiju i sposobnost mladih liječnika, ubijaju elan njihova zvanja odmah na početku liječničke prakse.

Ja ne mogu mnogo o tome govoriti, jer sam bio nepune dvije godine općinski liječnik. Zalazio sam i u sela drugih općina. Tako sam u jednom selu kod mnoge školske djece opazio otečenost lica. Pregledao sam kod sve djece urin i našao albuminuriju kod 10 % školske djece. Radilo se o pogibeljnom bubrežnom oboljenju poslije šarlaha. Općina je bila ostala bez liječnika. Po pričanju djeca su imala grlobolju i neke ljage po tijelu. Djeca su malo ležala, a po padu temperature išla u školu. Lagana, ali podmukla skarlatina. Neka djeca su se još ljuštila, kad je narod, a osobito majke saznale, da se radi o podmukloj bolesti s pogibeljnim komplikacijama i posljedicama, nastala je u selu panika. Zbog nemarnosti općinske uprave, što je općina, iako za kratko vrijeme, ostala bez liječnika, načelnik je morao demisionirati. Načelnici u to vrijeme nisu imali nikakvu plaću. Načelnništvo je bilo počasno mjesto..... “

www.hkmb.hr

Na natječaju koji redovito organizira “International Association of Webmasters and Designers” u kategoriji “Organizations”, Hrvatska komora medicinskih biokemičara je za svoje internet stranice osvojila prestižnu “Zlatnu” nagradu.

Čestitamo!

Urednica: Biserka Getaldić
Uredništvo: I. Čepelak, D. Čvorišćec, S. Dodig,
B. Kunović, B. Rekić, V. Rumenjak, N. Vrkić
Priprema i tisak: GIPA d.o.o.
Naklada: 580 komada

Travanj 2004., Novine HKMB, br. 12.